

2013-06-14

Case Summary posted by the Task Force on Access to Justice

LITHUANIA: Member of the Parliament of the Republic of Lithuania (A. S.) v. Government of the Republic of Lithuania

1. Key issue	Individuals cannot challenge the legality of Governmental decisions by a separate action for annulment in administrative court. However, individuals can challenge the legality of Government's resolution in individual proceeding, that is to say, to initiate the legality verification procedure in administrative court (the latter may bring a case to the Constitutional Court).
2. Country/Region	Lithuania
3. Court/body	Supreme Administrative Court of Lithuania (Lietuvos Vyriausiasis Administracinis Teismas)
4. Date of judgment /decision	2012-09-28
5. Internal reference	2012 m. rugsėjo 28 d. Lietuvos Vyriausiojo Administracinio Teismo nutartis Nr. AS ⁵⁵² -631/2012, Lietuvos Respublikos Seimo narė A. S. v. Lietuvos Respublikos Vyriausybė
6. Articles of the Aarhus Convention	Art. 9
7. Key words	Access to justice, decision, government

8. Case summary

A.S., member of the Parliament, argued against the legality of the Resolution of the Government of the Republic of Lithuania no. 702 on the "Approval of the Curonian Spit national park management plan". A. S. stressed that certain provisions of the resolution infringe the Lithuanian Constitution and decisions of the Constitutional Court and of the Court of Appeal which prevents the Government from legalization of existing Preila hotel buildings.

The Vilnius Regional Administrative Court relied on Art. 37(2) of the Administrative Procedure Act and refused the applicant standing in the case. The Court indicated that the applicant was asking to annul the resolution of the Government and that this court has no competence to do that.

A.S. appealed to the Supreme Administrative Court of Lithuania, stating that the Resolution of the Government is a "decision" according to the Aarhus Convention and that the public concerned should have a right to participate in the decision making and access to justice in the case.

The Supreme Administrative Court of Lithuania reaffirmed that administrative courts have no competence to assess Government's activity. Applicant's right of access to justice in this current situation can be exercised:

- by challenging the legality of Government's resolution in individual proceeding (**Author's note:** firstly, the applicant have to be the public concerned and to state the violation of its legal interests; secondly, applicant can initiate the legality verification procedure of a legal act before the administrative court; thirdly, the administrative court may apply to the Constitutional Court upon this applicant's initiative);

- by bringing together a group of 1/5 of all the Members of the Seimas and challenge the contested act directly before the Constitutional Court (**Author's note:** According to the article 102 of the Constitution of the Republic of Lithuania "The Constitutional Court shall decide whether [...] the acts of the Government are not in conflict with the constitution or laws" and "Not less than 1/5 of all the Members of the Seimas, the courts, as well as the President of the Republic, shall have the right to apply to the Constitutional Court concerning the conformity of acts of the Government with the Constitution and the laws" (Art. 106, para. 3).

According to the regulation mentioned above, the refusal of the court of first instance to accept the application does not deny the right of the applicant to challenge legality of the Government act. The applicant can bring an action in individual proceeding and to contest certain actions taken on the basis of the contested resolution and, in addition to this, to ask for the court to challenge the legality of the Government's resolution before the Constitutional Court. Moreover, the applicant can exploit other opportunities to apply to the Constitutional Court (**Author's note:** opportunities mentioned above). These opportunities all together guarantees applicants' right of access to justice in the environmental matters under Aarhus Convention.

9. *Link to judgement/decision*

http://liteko.teismai.lt/viesasprendimupaieska/paieska.aspx?bnr=AS-552-631-12&br=0&dr=0&date_from=&date_to=&teis=&rakt=&txt=&tid=19&nuo=&iki=&byloseilesnr=&tk=&bb=&kat=&term=

See also the judgement below.

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

NUTARTIS

2012 m. rugsėjo 28 d.

Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Ramūno Gadliausko (pranešėjas), Veslavos Ruskan ir Arūno Sutkevičiaus (kolegijos pirmininkas), teismo posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo pareiškėjos Lietuvos Respublikos Seimo narės A. S. atskirąjį skundą dėl Vilniaus apygardos administracinio teismo 2012 m. liepos 7 d. nutarties administracinėje byloje pagal pareiškėjos Lietuvos Respublikos Seimo narės A. S. skundą atsakovei Lietuvos Respublikos Vyriausybei dėl plano dalies panaikinimo.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė:

I.

Pareiškėja skundu kreipėsi į Vilniaus apygardos administracinę teisumą, prašydama panaikinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. birželio 6 d. nutarimo „Dėl Kuršių nerijos nacionalinio parko tvarkymo plano patvirtinimo“ Nr. 702 dalį, susijusią su esamų Preilos botelio statinių įteisinimu (legalizavimu), kaip prieštaraujančią Lietuvos Respublikos Konstitucijos 53 ir 54 straipsnio nuostatomis, Lietuvos Konstitucinio Teismo 2006 m. kovo 14 d. nutarimo nuostatai, kad jokių teisės pažeidimų padariniai jokiais pagrindais ir jokiais aplinkybėmis negali būti įteisinti (legalizuoti) vėliau priimtais kokių nors institucijų ar pareigūnų sprendimais, taip pat kaip prieštaraujančią Lietuvos apeliacinio teismo 2009 m. spalio 19 d., Lietuvos Aukščiausio Teismo 2010 m. balandžio 28 d. nutartims bei tarptautiniam Lietuvos įsipareigojimui įtraukiant Kuršių neriją į UNESCO, ir skatinančią korupcinius veiksmus ir teisinį nihilizmą aukščiausiose valstybės institucijose, per kurias būtų bandoma įteisinti teismų pripažintas neteisėtas statybas.

II.

Vilniaus apygardos administracinis teismas 2012 m. liepos 30 d. nutartimi skundą atsisakė priimti kaip nenagrinėtiną teismų Administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ir ABTĮ) 37 straipsnio 2 dalies 1 punkto pagrindu.

Nurodė, kad pareiškėja iš esmės prašo teismo panaikinti Vyriausybės aktą, priimtą įgyvendinant valstybės valdžią pasaulio kultūros ir gamtos paveldo vietovės planavimo ir apsaugos srityje, t. y. prašo iširti Vyriausybės (kaip kolegialios institucijos) veiklą. Tokio pobūdžio ginčai nepriskirtini administracinio teismo kompetencijai (ABTĮ 16 str. 2 d.).

III.

Pareiškėja atskiruoju skundu prašo panaikinti Vilniaus apygardos administracinio teismo 2012 m. liepos 7 d. nutartį.

Nurodo, kad skundžiamoje nutartyje nėra nurodyta, į kurią instituciją pareiškėja turėtų kreiptis arba kaip pašalinti aplinkybes, kliudančias priimti skundą. Todėl nutartis neatitinka ABTĮ 37 straipsnio 3 dalies reikalavimų. Dar daugiau, tokia nutartis yra neteisėta, nes atima teisė kreiptis į teismą, nors šią teisę užtikrina Lietuvos Konstitucija. Skundžiamas Vyriausybės 2012 m. birželio 6 d. nutarimas Nr. 702 dėl Kuršių nerijos nacionalinio parko tvarkymo plano patvirtinimo yra valdžios sprendimas dėl aplinkos, kaip tai apibrėžia Orhuso konvencija. Kiekvienas asmuo turi teisę dalyvauti priimant sprendimus dėl aplinkos bei juos ginčyti teisme. Administracinių bylų teisenos įstatymas ir Civilinio proceso kodeksas nustato, kad administraciniai ir bendrosios kompetencijos teismai nenagrinėja Vyriausybės priimtų teisės aktų teisėtumo, pareiškėja taip pat neturi teisės kreiptis tiesiogiai su skundu į Konstitucinį Teismą dėl minėto Vyriausybės nutarimo. Todėl darytina išvada, kad įstatymais nustatant suinteresuotos visuomenės narių teisę ginčyti valdžios sprendimus dėl aplinkos, atsirado teisės spraga, nes dabartinis reglamentavimas nustato teisės kreiptis į teismą apribojimus, kurie kartu paneigia suinteresuotos visuomenės narių teisę ginčyti valdžios sprendimus dėl aplinkos, jeigu šiuos sprendimus priėmė Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a:

IV.

Atskirasis skundas netenkintinas.

Ginčas kilo dėl pirmosios instancijos teismo nutarties, kuria atsisakyta priimti pareiškėjos skundą kaip nenagrinėtiną teismų ABTĮ 16 straipsnio 2 dalies pagrindu.

Remiantis ABTĮ 16 straipsnio 2 dalimi, administracinių teismų kompetencijai nepriskirtina tirti Respublikos Prezidento, Seimo, Seimo narių, Ministro pirmininko, Vyriausybės (kaip kolegialios institucijos), Konstitucinio Teismo, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo ar Lietuvos apeliacinio teismo teisėjų veiklos, kitų teismų teisėjų, taip pat prokurorų, ikiteisminio tyrimo pareigūnų ir antstolių procesinio veiksmų, susijusių su teisingumo vykdymu ar bylos tyrimu, taip pat su sprendimų vykdymu.

Pareiškėja prašo panaikinti dalį Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 702 patvirtinto Kuršių nerijos nacionalinio parko tvarkymo plano, kurį pati pareiškėja laiko specialiuoju planu - individualiu administraciniu aktu.

Skundžiamą teisės aktą priėmė Vyriausybė, kaip kolegiali institucija, todėl pirmosios instancijos teismas pagrįstai pagal ABTĮ 37 straipsnio 2 dalies 1 punktą atsisakė priimti pareiškėjos skundą.

Atsakant į pareiškėjos atskirojo skundo argumentus, susijusius su galimybe apskųsti Vyriausybės aktus, pažymėtina, kad ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės aktai neprieštarauja Konstitucijai ir įstatymams nagrinėja Konstitucinis Teismas (Konstitucijos 105 str. 2 d. 2 p.). Dėl Vyriausybės aktų atitikimo Konstitucijai ir įstatymams į Konstitucinį Teismą turi teisę kreiptis ne mažiau kaip 1/5 visų Seimo narių, teismai, taip pat Respublikos Prezidentas.

Konstitucijos 110 straipsnio 2 dalyje, taip pat ABTĮ 4 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad tais atvejais, kai yra pagrindo manyti, kad įstatymas ar kitas teisinis aktas, kuris turėtų būti taikomas konkrečioje byloje, prieštarauja Konstitucijai, teisėjas sustabdo šios bylos nagrinėjimą ir kreipiasi į Konstitucinį Teismą prašydamas spręsti, ar šis įstatymas ar kitas teisinis aktas atitinka Konstituciją.

Atsižvelgiant į paminėtą teisinį reglamentavimą, pirmosios instancijos teismo atsisakymas priimti pareiškėjos skundą neatima iš jos galimybės ginčyti Vyriausybės akto teisėtumą, pirmiausiai kreipiantis į teismą individualioje byloje, ginčijant konkrečias veikas, atliktas skundžiamo Vyriausybės nutarimo pagrindu, ir toje byloje prašyti kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl Vyriausybės nutarimo atitikimo Konstitucijai, arba pasinaudoti

kitomis įstatymo numatytomis galimybėmis kreiptis į Konstitucinį Teismą. Šios galimybės kartu užtikrina ir asmenų teisę kreiptis teisminės gynybos Orhuso konvencijos prasme.

Remdamasi tuo, kad išdėstyta, teisėjų kolegija daro išvadą, kad nėra pagrindo naikinti ar keisti Vilniaus apygardos administracinio teismo 2012 m. liepos 30 d. nutarties, o pareiškėjos atskirasis skundas atmestinas.

Vadovaudamasi Administracinių bylų teisenos įstatymo 151 straipsnio 1 punktu, teisėjų kolegija

n u t a r i a:

Lietuvos Respublikos Seimo narės A. S. atskirojo skundo netenkinti.

Vilniaus apygardos administracinio teismo 2012 m. liepos 30 d. nutartį palikti nepakeistą.

Nutartis neskundžiama.

Teisėjai

Ramūnas Gadliauskas

Veslava Ruskan

Arūnas Sutkevičius